

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์ การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/101

วันที่ 25 - 26 กันยายน 2562

จาก อบต.ห้วยปูลิง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ.แม่ฮ่องสอน ผู้เข้าร่วมทั้งหมดจำนวน 52 คน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ โดยเริ่มจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसान และหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้นำแนวทางการพัฒนาทางเลือก ใช้สร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือ การขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวมทั้งสิ้น 19 อำเภอ โดยมีมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการในการจัดฝึกอบรม

ทั้งนี้สิ่งที่คาดหวังในการอบรมนี้ คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทรงงาน และศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งใน
เรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและ
ทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับ
ชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่
รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้
เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้
และยั่งยืน คือ การมีเงิน และพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุม
ทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการสำรวจข้อมูลจริง
พร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของตนเอง

4. การวัดผล การพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดู
จากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของ
ชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ใน พื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

01 การเรียนรู้ระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้
อ่างพวงซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลง
เกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้
กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม
และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับ
หน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่า
วัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : อ่างพวงสาธิตนี้ เป็นอ่างขนาดมาตรฐานใช้หรือไม่

ตอบ : เป็นขนาดมาตรฐาน แต่ท่านสามารถนำไปปรับใช้ให้
เข้ากับพื้นที่ของท่านได้ตามความเหมาะสม

ถาม : เพราะเหตุใด จึงไม่แนะนำให้สร้างอ่างพวงในที่เนิน
เขา ซึ่งสามารถทำได้

ตอบ : สามารถทำได้ แต่ไม่ถาวร เนื่องจากในอนาคตอ่าง
อาจได้รับความเสียหายจากหน้าดินสไลด์ได้

02 ความมั่นคงทางอาหารในชุมชน

การเพิ่มผลผลิตข้าวสายพันธุ์โอโต ด้วยการใช้สารชีวภัณฑ์ร่วมกับปุ๋ยหมัก ที่จากเดิมได้ผลผลิตข้าวที่ 600 กิโลกรัม/ไร่ เป็น 800 – 1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีเป้าหมาย เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชน จากการผลิตข้าวปลอดภัยที่มีคุณภาพ รวมถึงมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าว และการจัดตั้งโรงสีภายในชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ผลิต ลดรายจ่ายให้แก่ผู้บริโภค และส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ทำการปลูกพืชหลังนา เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้หลังจากฤดูทำนา

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : สารชีวภัณฑ์ สามารถหาซื้อได้จากที่ไหน

ตอบ : สามารถสอบถามได้จากเกษตรกรอำเภอของท่านเอง หรืออาจหาซื้อได้จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ถาม : วัตถุดิบในการทำปุ๋ยหมัก สามารถหาซื้อได้จากที่ไหน

ตอบ : ร้านขายสินค้าทางการเกษตรทั่วไป

ถาม : ทำไมในพื้นที่นี้ถึงต้องปลูกข้าว กข 21

ตอบ : เพราะเป็นข้าวสายพันธุ์ดั้งเดิมที่ชาวบ้านในพื้นที่เพาะปลูก และบริโภคมาตั้งแต่รุ่นก่อนๆ

ถาม : ในกรณีที่เราเผาซึ่งข้าว จะมีผลเสียอย่างไร

ตอบ : หนาดินได้รับความเสียหาย การเพาะปลูกพืชในรอบถัดไปพืชจะไม่สมบูรณ์ และรากของพืชจะชอนไชหาน้ำและธาตุอาหารได้ยาก

03 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว ไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา

นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ทำไมต้องขอมาตรฐานการรองรับ GAP

ตอบ : เพื่อเป็นการหาตลาด ซึ่งสินค้าจะสามารถส่งไปต่างประเทศได้ ส่วนหนึ่งเป็นการเพิ่มราคาของผลผลิตให้สูงขึ้นได้

ถาม : การใช้สารต้องห้ามในมาตรฐาน GAP มีข้อกำหนดการมาจากที่ใด

ตอบ : ข้อกำหนดการใช้สารต้องห้ามใดๆ ขึ้นอยู่กับประเทศนั้นๆเป็นผู้กำหนดเอง

ถาม : สารเลนเนท สามารถใช้ได้ไหม

ตอบ : สามารถใช้กับผลผลิตมะม่วงได้ ซึ่งสารเลนเนทจะมีช่วงอายุตกค้างเพียงแค่ 7-8 วันเท่านั้น

04 วิธีชีวิต เกษตรพอเพียง

พื้นที่สาธิตได้มีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน คือ 1 ที่อยู่อาศัย (2) การปลูกพืชท้องถิ่น ผักสวนครัว ไม้ผล รวมกับโรงเพาะสารชีวภัณฑ์ 3) การเลี้ยงปลา และ 4) การเลี้ยงปศุสัตว์ โดยทางโครงการเริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด พร้อมทั้งการ

จัดตั้งกองทุนด้านปศุสัตว์ และการถ่ายทอดความรู้ให้ชาวบ้านสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เช่น การทำอาหารสัตว์ลดต้นทุน การป้องกันโรคระบาดเบื้องต้น การสอนให้ชาวบ้านทำวัคซีนเองเป็น เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์ในพื้นที่เป็นต้น

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การขยายพันธุ์หญ้าเนเปียร์ มีวิธีการขยายพันธุ์อย่างไร

ตอบ : ปักชำเป็นท่อนพันธุ์ คล้ายการปลูกอ้อย

ถาม : การให้อาหารวัว แนะนำควรให้กี่กิโลกรัมต่อวัน

ตอบ : อัตราโดยเฉลี่ย คือ ให้หญ้า 4 กก. ต่อวัน โดยแบ่งให้วันละ 2 มื้อ

ถาม : หลังจากที่ได้โครงการได้จัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ให้ในเริ่มต้น แล้วหลังจากนั้นชาวบ้านจะนำงบส่วนไหนมาหมุนเวียนภายในกองทุนต่อไป

ตอบ : ใช้งบ หรือ พันธุ์สัตว์หมุนเวียนจากที่ชาวบ้านคืนมาให้โครงการ เป็นกองทุนหมุนเวียนต่อไป

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพติดตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยา หมู่บ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิต รุมเร้า เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และให้หมอดูแล

ที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ถาม : ท่านติดยาอย่างหนัก หลังจากเลิกยาได้ มีความคิดที่จะกลับไปเสพอีกไหม

ตอบ : ยอมรับว่าเคยนึกถึงบ้าง พอคิดกลับไปถึงตอนที่ติดแล้วเป็นอย่างไรเลยไม่อยากจะยุ่งกับสิ่งพวกนี้อีก แต่สุดท้ายแล้วมันอยู่ที่ใจ ถ้าคิดจะเลิก ก็เลิกได้อย่างแน่นอน

ถาม : ส่งแสงเคยติดยาบ้ารุ่นไหนบ้าง

ตอบ : รุ่น WY Tiger 999 และ 888

ถาม : คุณมานิตย์ติดยามาจากที่อื่น หรือติดในพื้นที่นี้

ตอบ : มานิตย์ : เคยติดจากที่อื่นมาก่อนและเลิกได้แล้ว พอกลับมาที่นี่ ได้กินเหล้าและคนในสังคมพูดว่าหมาเคยกินซี่ก็กลับไปกินอีก เลยหันกลับไปเสพอีกรอบ

ถาม : หลังจากคุณส่องแสงเลิกแล้ว เคยเจอเพื่อนที่ค้ายา หรือได้กลับไปทางที่ซื้อขายยาอีกหรือไม่

ตอบ : ไม่ได้กลับไป เพราะไม่คิดจะกลับไปยุ่งกับของพวกนี้อีกเลย

ถาม : คุณสมบุรณ์ ติดยามากี่ปี

ตอบ : ในส่วนของกัญชาติดได้ไม่นานเท่าไรนัก แต่ผงขาวและยาบ้าติดมานานประมาณ 20 กว่าปี

การแลกเปลี่ยนภาคีราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ และ นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินการโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า ร้อยละ 80 และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

ประเด็นแลกเปลี่ยนส่วนภาคีราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : ในส่วนที่อุดมการณ์ในการทำงานของผู้นำแต่ละหมู่บ้านแตกต่างกัน ท่านคิดว่าจะส่งผลให้การทำงานของท่านเป็นเรื่องยากหรือไม่

ตอบ : ด้วยความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้การทำงานในชุมชนไม่เป็นการยากแต่อย่างใด ซึ่งถึงแม้ว่าชุมชนของเราจะไม่มากด้วยทรัพยากรสินหรืออิทธิพลเหมือนดังชุมชนอื่น แต่ก็สามารถทำให้งานต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปได้

ถาม : ในพื้นที่นี้หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ก่อตั้งมานานหรือยัง

ตอบ : หมู่บ้านเมืองงามใต้ ก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 หมู่บ้านเมืองงามเหนือ ก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 และหมู่บ้านห้วยसान ก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี 2510 หรือ ประมาณ 50 ปี

ถาม : ในชุมชนที่มีหลากหลายชนเผ่า เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน มีปัญหาหรือความวุ่นวายอะไรบ้างไหม

ตอบ : หากมีการทำกิจกรรมร่วมกัน ในส่วนของผู้นำชุมชนจะมีการประชุมหารือร่วมกันก่อน ในการวางแผนการทำงาน และในส่วนของชาวบ้านเอง อาจมีปัญหาบ้างเป็นบางครั้งแต่ก็สามารถควบคุมได้ด้วยกฎระเบียบของหมู่บ้านที่มีอยู่

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้นำกล่าวสรุปกิจกรรมการอบรมในครั้งนี้ว่า สิ่งที่คุณเข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งสิ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้ ดังนั้นการดำเนินงานของโครงการร้อยใจรักษ์ จึงเน้นการพัฒนาพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การระเบิดจากข้างใน ด้วยการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม รวมไปถึงการให้โอกาสคนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายได้มีโอกาสกลับตัวเป็นคนดี หันมาประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ชุมชนก็จะสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และเมื่อชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเองโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติดก็จะค่อยลดหายไป ทั้งนี้ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามูลาในชุมชนของ ท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่คุณเข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้

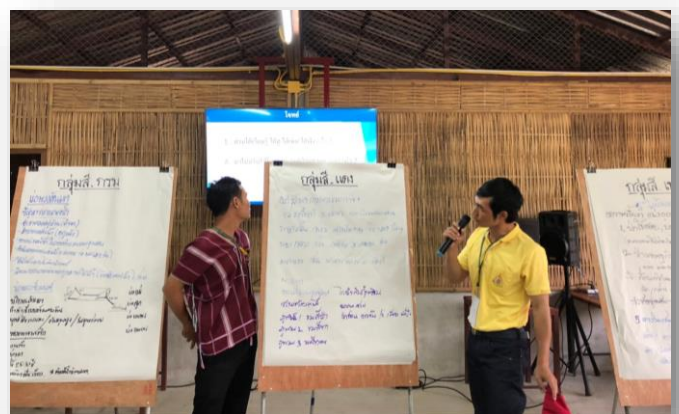
ท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม
2. การปรับปรุงสายพันธุ์โดยการสืบเปลี่ยนยอดมะม่วงให้ตรงกับความต้องการของตลาด
3. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์เพิ่มความสวยงามและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง
5. การปลูกข้าว ปลูกพืชหมุนเวียน โดยลดการใช้สารเคมี
6. การเก็บเมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ข้าวพันธุ์โอโตกข 21 โดยใช้มือเกี่ยว
7. การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้แทนสารเคมี
8. การปลูกพืชผสมผสาน 3 ระยะ คือ สั้น กลาง ยาว
9. การแปลงเพศมะละกอโดยใช้ไม้เสียบกลางลำต้น
10. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ เป็ดบาบาร์ และเป็ดอู๋เหลือง
11. การส่งเสริมการเลี้ยงหมูดำดอยตุง
12. การทำอาหารหมักกรดต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์จากต้นกล้วยและหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล
13. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยาวัคซิ่น กองทุนสนับสนุนอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
14. เทคนิคการสร้างอ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์และแบบพลาสติก
15. การใช้ระบบกัลกน้ำ
16. การบริหารจัดการน้ำ

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การนำความรู้ที่ได้รับไปขยายผลในพื้นที่ ให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ถึงศาสตร์พระราช
2. การนำสูตรอาหารลดต้นทุน และการปลูกหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอลไปขยายในพื้นที่
3. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจนในชุมชนของตนเอง
4. การจัดตั้งโครงการเยาวชนเลี้ยงไก่ในชุมชน เพื่อการส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบ
5. การใช้ระบบกัลกน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร
6. การตั้งมาตรการการดูแลน้ำในชุมชน
7. การปลูกพืชผสมผสานในครัวเรือน
8. การปลูกพืชโดยไม่ใช้สารเคมี
9. การปลูกพืชหลังนา เพื่อสร้างรายได้หลังการทำนา
10. การดูแลและรักษาหน้าดิน โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/101 อบต.ห้วยปูลิง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ.แม่ฮ่องสอน

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	90.38	9.62	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	71.15	26.92	1.92	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	82.69	17.31	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	86.54	13.46	-	-
วิทยากรมีความรู้	88.46	11.54	-	-
สถานที่อบรม	80.77	19.23	-	-
สถานที่พัก	80.77	19.23	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	86.54	13.46	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 52 คน จาก 52 คน

